

Folkdräkt definition

Folkdräkt kallas de kläder som användes av allmogen under den förindustriella tiden och har lokal särprägel. Kläderna skiljer sig från borgerliga dräkter och modedräkter.

Dagens folkdräkter är inspirerade av allmogens kläder som användes på första halvan av 1800-talet. Kunskaperna från olika bygder/områden varierar mycket.

Mer information finns på Nordiska museet

Kattun

Kattun är ett tryckt bomullstyg, oftast med blommotiv. Under 1700-talet var det förbjudet att importera kattun och det var en dyrbar köpevara. Under 1700-talet fanns 13 tryckerier och under 1800-talet ca. 30 stycken i Sverige. Det var endast tillåtet att använda kattun i mindre plagg som mössor, halskläden och förkläden.

Info från Hemslojden

Info Kattuntryckeri i Norrköping

Tjustdräkten

Tjustdräkten från norra Småland konstruerades på 1920-talet. Den utställda dräkten är troligen sydd på Gamleby Folkhögskola cirka 1925. Tjust har en gammal samhörighet med de östgötska häraderna Kinda och Ydre. På 1970-talet ändrades dräkten. Bland annat byttes förklädet ut mot ett grön-blått i stället för vitt. Mer information finns på [Dräktnyckeln](#)

Dräkt från Norra Vedbo

Dräkt från Norra Vedbo härad började tas fram omkring 1947 på initiativ av Tranås Hembygds-gille. Norra Vedbo var en härad och bestod av flera socknar och det finns ett par varianter av dräkter från Norra Vedbo. Häradet gränsar till Kinda härad i Östergötland och dräkterna från båda häraderna har några gemensamma drag. Källa [Norra Vedbo härad](#)
[Dräktnyckeln](#)

Österåkers vardagsdräkt från Sörmland

Sörmland har präglats av herrgårdsbebyggelse och även närheten till Stockholm gjorde att det på många platser i Sörmland inte har funnits särpräglade dräkter. I Vingåker och Österåker har äldre dräkter bevarats kanske tack var en sockenstämma 1674 där man beslutade att för all framtid vårda socknens dräkttraditioner. Festdräkten har en livkjol i ylle och ett liv av siden med broderier. (Detta har man sneglat på när Sverigedräkten gjordes.) Mer information om Sörmlands dräkter hittar du på deras museum.

Skedevidräkten från Östergötland

Skedevidräkten finns i tre varianter:

- Ursprungsvarianten från ca. 1905 (kallades förr för ”Östgötadräkten”)
- Vintervariant från 1980-talet - dräkt i ylle
- Sommarvariant från 1980-talet - dräkt i bomull

Alla varianterna har förlagor på Nordiska museet.

Mer information hittar du på Folkungagilletts hemsida.

Manlig Vångadräkt från Östergötland

Den manliga dräkten går tillbaka till dokumenterade museiplagg som finns bevarade på Nordiska museet och Östergötlands museum. Det finns olika varianter, olika västar, olika huvudbonader och ytterplagg.

Du hittar mer information på Folkungagilletts hemsida.

Sverigedräkten

I Falun, 1902 grundade Märta Jörgensen Svenska kvinnliga Nationaldräktsföreningen. Föreningens syfte var att reformera dräktmodet och skapa en dräkt som var raka motsatsen till sekelskiftets hårt snörda kvinnodräkt i siden, otvättbar, släpande i smutsen på gatan. En allmän svensk nationaldräkt komponerades.

Vid första världskriget och mellankrigstiden avstannade arbetet med dräkten. På mitten av 1970-talet hade Nordiska museet en utställning med en dräkt från 1910. 1983 bar Drottning Silvia Sverigedräkten i samband med nationaldagsfirandet och dräkten fick ett uppsving och den blev populär.

Mer information finns på Dräktnyckeln

Norsk bunad

Bunaden "Lökken" är från Östfold som har Oslofjorden i väster och gränsar till Sverige i öster.

Mer information om bunaden "Lökken" från Östfold

Bindmössor

Bindmössan, var den vanligaste huvudbonaden hos allmogekvinnor på 1800-talet i Sverige. Många bindmössor består av siden och allmogen fick endast bära små plagg i det materialet.

Kläden att bära runt halsen eller på huvudet

Folkdräkten går att variera med olika kläden och ett kläde går att använda antingen som halskläde eller huvudduk. På 1800-talet kom knallar från Västergötland och sålde sina varor på gårdar och marknader. På Nordiska museet finns kläden som är gjorda i England och som har burits av allmogen. Förklaring är att knallarna fick med sig dessa på sina vandringar.

I en artikel från ”Centrum för Näringslivshistoria” finns mer om Knallarna och hur det kunde bli e-handel.

Litteratur och Länkar om bygdedräkter/folkdräkter

- *Folkdräkter*, Anna-Maja Nylén, Nordiska museet, 1971
- *Bygdedräkter från Östergötland*, Arbete utfört 1973-74 av Folkungagillet. G Broman, G Hillar, N-M Nilsson, M Pettersson, K Wettergren. I dräktnyckeln.se finns häftet uppdelat under varje dräkt. [Östergötland](#)
- *Folkdräkter och bygdedräkter från hela Sverige*, Inga Arnö Berg och Gunnel Hazelius Berg, 1975
- *Folkdräkter förr och nu, Tradition och sömnad*, Ulla Centergran och Kicki Kirvall, 1986
- *Möte med mode, Folkliga kläder 1750 – 1900 i Nordiska museet*. Berit Eldvik [Möte med mode: folkliga kläder 1750–1900 i Nordiska museet](#) och [Möte med mode -Nordiska museet / Digitalt museum](#)

Köpa och sälja bygdedräkt/folkdräkt

[Hem - Folkdräktsmarknad](#) Sidan för dig som vill sälja, köpa eller byta folkdräkt

[Hemslöjden i Östergötland](#) Material och mönster till östgötadräkter

[Material till Vingåkersdräkten och Österåkersdräkten - Sörmlands museums butik](#)

Landeryds Hembygdsförening och Dräktsektionen i Folkungagillet vill tacka alla som har lånat ut sina dräkter till denna utställning.

Systugan

I Folkungagillet har vi en systuga för den som vill sy delar till en dräkt eller som kanske behöver ändra dräkten.

Vi träffas varannan onsdag klockan 16.00 – 18.00

Vårterminen startar den 21 januari 2026 och vi håller till i Landerydgården, Bokhagsvägen 10

Du är välkommen att kontakta:

Gunilla Hageström, gunilla.hagestrom@gmail.com

Birgitta Andersson, lillsater@gmail.com

Dräktsmycken

Är du intresserad eller nyfiken (eller känner någon) på att tillverka dräktsmycken? Hör av dig till oss så berättar vi mer.

Gunilla Hageström

gunilla.hagestrom@gmail.com

Birgitta Andersson

lillsater@gmail.com

Södra Möre dräkten från södra Småland

Södra Möre dräkten från södra Småland finns i en röd och en grön variant. I bygden har man haft kontakt med Skåne och Blekinge och det märks i dräktskicket. I gamla källor finns det uppgift om att det användes siden och andra köpetyg och band i Möre dräkten och att det påminde om dräkterna i Blekinge. Sammanställdes under 1920-talet.

[Södra Möre – Kalmar hemslöjd](#)

[Livstykke -Kalmar läns museum / DigitaltMuseum](#)

